

Bc. Eliška Toperczerová

**Hudební vzpomínání na Terezín. Magisterská práce, vedoucí Doc. PhDr. Zuzana Jurková, PhD.,
Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova, 80 s.**

Posudek oponentky diplomové práce

Diplomová práce Elišky Toperczerové je promyšleným, hezky formulovaným textem, odrážejícím autorčinu systematickou a dlouhodobější výzkumnou aktivitu v oblasti etnomuzikologie. Má strukturu obvyklou pro tento typ prací (po Úvodu, v němž autorka představuje téma výzkumu, k němuž se situuje jako výzkumnice, přichází Teoreticko-metodologická část, následovaná částí empirickou a Závěrem). Teoreticky vychází z osvědčeného hudebně-antropologického přístupu hudby jako kultury (Merriam) a z literatury o kolektivním vzpomínání (Assmann, Assmannová, Erll), zejména ve vztahu k hudbě (Jurková). Nejpodrobněji pracuje s tituly o hudebním vzpomínání své školitelky, s nimiž se navíc potkává i tematicky. V tomto aspektu spatřuji velké plus této práce, protože teoreticko-metodologicky navazuje a empiricky rozvíjí konkrétní hudebně-etnografický výzkum realizovaný na FHS UK.

Ačkoli na jednu stranu velmi chválím, že předložená práce přímo navazuje na fakultní výzkum, (i proto, že se domnívám, že smyslem studentského, hudebně-etnografického výzkumu není teoretická originalita), přeci jen si neodpustím drobnou výtku, že kromě vhodných a osvědčených titulů, s nimiž pracuje studentčina školitelka, se studentka mohla pokusit i sama najít další relevantní teoretickou literaturu - Connerton je zařazen ve vztahu ke zvolenému výzkumnému problému spíše volněji.

Na představeném teoretickém rámci vhodně formuluje výzkumný problém a otázky, soustředěné na praxi hudebního vzpomínání na Terezín v případě současné tvorby Františka Tichého (hudebního, literárního i dramatického autora) a jejich performancích v různých kontextech. Po formulaci prvotního cíle popsat zvolenou hudební praxi a její konceptualizaci aktéry, si autorka klade otázku, „Jaký mají [Tichého] díla dopad na konstruování představ o terezínských historiích? Vzniká využitím uměleckých děl terezínských autorů (...) alternativní narativ, ve kterém se (především) hudba stává prostředkem pro vzpomínání?“ (s. 13).

Z metodologické části této kapitoly je zjevné, že studentka během magisterského studia dále rozvíjela i své metodologické uvažování o hudební etnografii, s níž má zkušenost již z předchozího stupně studia. Představuje zvolené techniky konstrukce dat, především „zúčastněné pozorování a nahrávané polostandardizované a nenahrávané nestandardizované rozhovory s aktéry“ (s. 14), nicméně bych vzhledem k povaze textu jako studentské práce ocenila detailnější popis jejich aplikace. Také bych zde čekala detailnější úvahu nad způsobem výběru a analýzou již existujících dokumentů, která převážila další zmiňované metody v době pandemie COVID-19. Na druhou stranu chválím za citlivý přístup k otázce etiky výzkumu, především ve vztahu k nezletilým performerům a účastníkům pozorovaných událostí.

Nicméně hlavním pilířem práce je pochopitelně část empirická (s. 24 – 74). Na padesáti stranách autorka pomocí etnografických momentek, autoetnografického textu (v případě divadla RADAR) a citací z rozhovorů představuje praxe jak Tichého, tak relevantních kolektivních aktérů. Získaná data dále kontextualizuje s pomocí publikovaných i nepublikovaných zdrojů. Pokrývá široké spektrum sledovaných událostí explicitně tematizujících holocaust, KT Terezín a hudební život v něm: od velkých veřejných performancí (koncert *Musica non grata*), přes menší (např. koncert na Pražské konzervatoři v rámci festivalu Gido se vrací domů) až po neveřejné (workshop na jedné z pražských ZŠ). Velmi mne

zaujaly právě autoetnografické pasáže o promýšlení koncepce a nazkoušení Tichého hry Tereziánské zvony se studentským divadelním souborem Před oponou (v rámci divadla RADAR), kde autorka reflektuje svoji pozici pedagožky a zároveň výzkumnice. Tichého tematizuje jako klíčového aktéra z různých perspektiv, interpretuje jeho aktivity hudební i nehudební jako významně propojené, vycházející z jeho pedagogických představ, výchovných ideálů a pojmenovávaných etických hodnot. Svoje data se autorka pokouší interpretovat především na s. 73 – 78, využívá zde především koncept aktualizace od Aleidy Assmannové, aby poté aplikovala koncept modů hudebního vzpomínání Jurkové. Zde bych ocenila těsnější argumentační propojení s výzkumnými otázkami. I samotný shrnující závěr (s. 78-79) by mohl být úměrně délce textu rozhodně delší a interpretačně propracovanější.

Z jazykového a formálního hlediska je text v pořádku, v textu průběžně odkazuje na zdroje, disponuje obsahově odpovídajícím seznamem literatury, dodržuje odbornou citační normu. Bylo by ovšem vhodné rozdělit seznam na primární a sekundární zdroje (reference Jirát b.r. poněkud „visí“ ve vzduchu za elektronickými zdroji) a případně je doplnit i o nepublikované zdroje, na něž je odkazováno přímo v textu.

Závěrem: Předkládanou diplomovou práci Elišky Toperczerové rozhodně doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnotit ji jako výbornou až velmi dobrou.

V Hradci Králové, 25. 8. 2022

Mgr. Veronika Seidlová, Ph.D.